

فهرست مطالب

۱۹	یاداشت نویسنده در آستانه چاپ سیزدهم
۲۷	راهنمای مطالعه فرآگیران عزیز
۳۱	مقدمه

فصل اول: تعریف و جایگاه فرهنگ، تمدن و تجلی آن در فرهنگ عامه

۴۷	تعاریف و جایگاه فرهنگ
۴۸	اظهارنظرهایی دیگر از فرهنگ
۴۹	تعریف فرهنگ از نظر هرسکوویتس
۵۰	ویژگی‌های فرهنگ از نظر هرسکوویتس
۵۰	خرده فرهنگ
۵۱	وجوه فرهنگ
۵۲	عرضه و حیطه فرهنگ به لحاظ ساختار
۵۲	فرهنگ عامه
۵۲	سابقه تاریخی و اولین کاربردهای واژه فرهنگ عامه در اروپا و در ایران
۵۴	دانش جدید فولکلور
۵۵	پیشینه مفاهیم فولکلور در ایران
۵۵	انواع فولکلور و فهرست منابع مطالعاتی آن
۵۵	اعتقادات و باورها

اسطوره و جایگاه آن در فرهنگ فولکلور.....	۵۶
روایات.....	۵۷
گفتارهای عامیانه.....	۵۷
ویژگی‌های فرهنگ عامه.....	۵۷
ابعاد فرهنگ عامه.....	۵۸
هنرهای عامیانه.....	۶۱
تعریف تمدن و بررسی نسبت آن با فرهنگ.....	۶۲
بحث و بررسی.....	۶۷
منابع.....	۶۷

فصل دوم: اقوام و ایلات

قسمت اول: فرهنگ فولکلور، قصه و ادبیات محلی

مقدمه.....	۷۳
حال کوبی عشاير.....	۷۵
نگاره‌های پس از حیات.....	۷۵
تشابهات فرهنگی قصه‌های رایج دنیا.....	۷۶
تشابهات و تفاوت‌های ایلیاد و شاهنامه.....	۷۷
محوریت دو قصه ایلیاد و شاهنامه.....	۷۸
غلبه تکر چند خدایی ایلیادی بر تفکراروپایی به عنوان ویژگی فرهنگ و تمدن غرب.....	۷۸
آنچه غریبان از ایلیاد (بغیر از اصالت ماده) آموختند.....	۷۹
بررسی بن مایه‌های قصه در شاهنامه.....	۸۰
علت تفاوت‌های فرهنگی غرب و شرق و سرآغاز واقعی این جدال.....	۸۱

قسمت دوم: آشنایی با برخی تعاریف و مفاهیم اقوام، ایلات، کوچ و...

مقدمه.....	۸۷
تفاوت مردم‌شناس و جامعه‌شناس.....	۹۲
اقوام، ایلات و عشاير ایران زمین	۹۳
کوچ.....	۹۳
هدف از کوچ.....	۹۴
کوچ در معنا و مفهوم جامعه‌شناسی و مردم‌شناسی ایران	۹۴

۹۴.....	انواع کوچ
۹۵.....	زمان کوچ
۹۶.....	عوامل مؤثر در انتخاب زمان کوچ
۹۶.....	مال کنون
۹۶.....	ایل راه
۹۷.....	تاریخچه کوچ نشینی در ایران
۹۸.....	مشخصات عمده کوچ نشینان ایران در یک نگاه
۹۹.....	فرهنگ مکان گزینی و عوامل جغرافیایی ایران در فرهنگ کوچ نشینی
۱۰۱.....	توزیع و پراکندگی جغرافیایی کوچ نشینان ایران
۱۰۳.....	فعالیت های اقتصادی کوچ نشینان ایران
۱۰۴.....	سیستم های خویشاوندی اقوام ایران
۱۰۶.....	اشکال خانوارده
۱۰۷.....	خاندان

قسمت سوم: فرهنگ موسیقی اقوام ایران زمین

۱۱۵.....	مقدمه
۱۱۶.....	موسیقی عشایر ایران زمین
۱۱۷.....	عشایر لر و موسیقی
۱۱۷.....	سازهای متداول در لرستان
۱۱۷.....	نواهای موسیقی در لرستان
۱۱۹.....	سازهای عشایر کرد
۱۱۹.....	موسیقی عشایر بختیاری
۱۲۰.....	سازهای متداول در میان بختیاری ها
۱۲۰.....	موسیقی عشایر قشقایی
۱۲۱.....	موسیقی تالشی
۱۲۲.....	موسیقی عشایر ترکمن
۱۲۲.....	موسیقی عشایر سنگسر سمنان

فصل سوم: جوامع عشایری کهن در ایران

۱۲۷.....	مقدمه
----------	-------

۱۲۸.....	عشایر و جامعه عشایری
۱۳۱.....	مساوت‌ها
۱۳۲.....	لولوی‌ها
۱۳۳.....	گونی‌ها
۱۳۴.....	ماناها
۱۳۵.....	کاسی‌ها
۱۳۶.....	بلخ (باکتریا)
۱۳۷.....	سکاهای

فصل چهارم: مناطق مختلف فرهنگی ایران

۱۴۱.....	مقدمه
----------	-------

قسمت اول: منطقه ۱ فرهنگی خوزستان

۱۴۵.....	مقدمه
۱۴۷.....	مفاخر فرهنگی منطقه خوزستان
۱۴۹.....	فرهنگ معماری
۱۵۲.....	مهم‌ترین قوم تأثیرگذار در منطقه زاگرس، عیلام
۱۵۲.....	حلود جغرافیایی و شهرهای مهم عیلام
۱۵۴.....	بررسی منابع مطالعاتی و آثار عیلام در یک نگاه
۱۵۴.....	نژاد، زبان، وجه تسمیه و شهرهای مهم عیلامی
۱۵۴.....	سلله‌های پادشاهی عیلام
۱۵۵.....	منابع مکتوب درباره عیلامیان
۱۵۶.....	فرهنگ خط و نگارش آغاز عیلامی (اوخر هزاره چهارم و اوایل هزاره سوم ق.م)
۱۵۶.....	گل نوشته‌ها
۱۵۷.....	تأثیر خط عیلامی بر دوره‌های بعد از خود
۱۵۹.....	تأثیر پوشش عیلامی بر دوره‌های بعد از خود
۱۶۰.....	از دیگر جاذبه‌های قومی منطقه ۱ - صابین (مندانیان یا مفتسله)
۱۶۱.....	وجه تسمیه و اشتراق کلمه صابین
۱۶۱.....	احکام دینی و مذهبی صابین
۱۶۴.....	دسته‌بندی صابین بر اساس اصول عقاید و محل سکونت

منطقه یک فرهنگی و قوم عرب.....	۱۶۶
اشاره‌ای به چند مفهوم و ویژگی فرهنگی اعراب خوزستان	۱۶۹
فصیله:.....	۱۷۱
عرب کمری.....	۱۷۳
فرهنگ پوشان.....	۱۷۶

قسمت دوم: منطقه ۲ فرهنگی

مبحث اول - لرستان.....	۱۸۳
مقدمه	۱۸۵
موقعیت جغرافیایی و ویژگی کلی لرها ایران در یک نگاه	۱۸۶
محدوده جغرافیایی لرها	۱۸۶
وجه تسمیه و خاستگاه لرها به روایت متون تاریخی و فرهنگی	۱۸۸
پیشینه و ترکیب نژادی سرزمین‌های لرنشین در طول تاریخ:.....	۱۸۸
ساختار فرهنگی لرها	۱۹۳
لرها در دوران پهلوی	۱۹۸
ساختار اجتماعی- سیاسی ایلات و طوایف لر	۱۹۸
ساختار اجتماعی	۱۹۸
قشربندی اجتماعی - ساختار قدرت	۱۹۹
قشربندی اجتماعی و نظام رهبری ایل بویر احمد	۱۹۹
مهم‌ترین ایلات و طوایف قوم لر	۱۹۹
مهم‌ترین شاخه‌های ایلات و طوایف لر استان لرستان	۱۹۹

قسمت دوم: منطقه ۲ فرهنگی ایل بختیاری

مقدمه	۲۰۷
تعریف واژه بختیاری	۲۰۸
تاریخچه ایل بختیاری	۲۰۸
چگونگی تقسیم بندی ایل بختیاری	۲۰۹
ویژگی‌های فرهنگی	۲۱۲
پوشان مردان بختیاری	۲۱۳
پوشان زنان بختیاری	۲۱۶

پوشاك کودکان بختياری.....	
موسيقى بختياری.....	
نوشمال ها	
چوب بازی.....	
سوارکاري	
مقام گاه گريو.....	
رقص های محلی.....	
رقص عروسی	
رقص آرام	
رقص تند	
رقص مجسمه	
مبارزان و اسطوره های دشمن ستیزی بختياری	
کوچ ايل بختياری	

قسمت سوم: منطقه ۳ فرهنگی آذربایجان و سرزمین ماد

مقدمه	
فرهنگ و تمدن مادها	
فرهنگ اعتقادات مادها	
زبان مادي.....	
فرهنگ پوشاك در زمان مادها.....	
فرهنگ معماري مادي (قرون نهم تا هفتم قبل از ميلاد).....	
چگونگي ورود ترك های قزلباش به ايران و چگونگي استقرار طوايف آن در ايران	

قسمت چهارم: منطقه ۴ فرهنگی کردستان - ماد کوچك

مقدمه	
فرهنگ جغرافيايی کردها.....	
ستنج، فرهنگ نام گذاري و اصالت فرهنگي اين شهر	
کردستان و شهرهای هم فرهنگ آن	
تأثيرات فرهنگ دوره اسلامي بر کردها.....	
فرهنگ زبان کردي	

۲۶۱.....	فرهنگ اعتقادات کردها
۲۶۲.....	پراکندگی و تقسیم‌بندی قومی کردها
۲۶۳.....	فهرست عشاير کرد
۲۶۳.....	ساختار فرهنگی و سنت‌های اجتماعی کردها
۲۶۴.....	فرهنگ ادبیات عامه و فولکلور
۲۶۴.....	فرهنگ جشن‌ها و آیین‌ها
۲۶۴.....	جشن عروسی در میان کردها
۲۶۵.....	پوشاك کردي

قسمت پنجم: منطقه ۵ فرهنگی، مازندران

۲۷۱.....	پیشینه فرهنگی و تاریخی مازندران
۲۷۴.....	مراسم فرهنگی و اجتماعی آب اسک مازندران (ورف چال)
۲۷۴.....	ورف چال یا مراسم برف چال
۲۷۶.....	حکومت زنان (مادرشاهی)
۲۷۶.....	چگونگی انتخاب حاکم
۲۷۶.....	ساختار حکومتی
۲۷۹.....	گیلان
۲۸۱.....	وجه تسمیه و خاستگاه گیلان
۲۸۲.....	فرهنگ گیلان در پیش از تاریخ و دوران تاریخی
۲۸۵.....	فرهنگ آنینی و باورهای مذهبی در سرزمین گیل
۲۸۶.....	زبان و لهجه در فرهنگ گیلان
۲۸۷.....	صفات فرهنگی و شادمانه‌های گیلها
۲۸۸.....	جشن آب پاشان
۲۸۸.....	فرهنگ موسیقی و رقص قاسم آبادی
۲۸۹.....	فرهنگ پوشاك
۲۹۲.....	فولکلوري معروف از خطه گیلان - ورزا مشته

قسمت ششم: منطقه ۶ فرهنگی فلات مرکزی و حاشیه کویرهای ایران

۳۰۱.....	مقدمه
۳۰۱.....	ویژگی‌ها و خصلت‌های مردمان ساکن در فلات مرکزی

ویژگی های منطقه ای فلاٹ مرکزی ۳۰۸
ویژگی کسب و کار و تجارت در منطقه ۶ فرهنگی ۳۰۹
ویژگی های محصولات کشاورزی ۳۰۹
ویژگی ها و گونه های خاص چانوری در منطقه کویر ایران و حواشی آن ۳۱۱

قسمت هفتم: منطقه ۷ فرهنگی خراسان بزرگ و گرگان

مقدمه ۳۱۷
پیشینه منطقه ۷ فرهنگی ۳۱۸
جاگاه استان گلستان در منطقه ۷ فرهنگی ایران ۳۲۱
عشایر استان گلستان ۳۲۲
عشایر کوچنده ۳۲۲
عشایر نیمه کوچنده ۳۲۲
جاگاه فرهنگی قوم ترکمن در فرهنگ اقوام ایران زمین ۳۲۳
تأثیرات قوم ترکمن بر نیرومندترین امپراتوری اسلامی و مناسبات جهانی ۳۲۴
پیشنهاد تاریخی قوم ترکمن ۳۲۷
پراکندگی جغرافیایی و تقسیمات قومی ترکمنها ۳۳۴
مهم ترین ایلات و طوایف قوم ترکمن ۳۳۵
ساختار اجتماعات انسانی قوم ترکمن ۳۳۶
طوابق مقدس ترکمن ۳۳۷
قانون دوشر (خویشاوند خونی) ۳۳۸
دین و مذهب در بین ترکمنها ۳۳۹
اعباد و مراسم عبادی اعتقادی در بین ترکمنها ۳۳۹
عید قربان یا قربان بایرام ۳۴۰
عید فطر یا آزاد بایرام ۳۴۱
جشن مولودی (تولد پیامبر) ۳۴۱
جشن ۶۳ سالگی ۳۴۲
جشن بولوماق یا جشن بدنبی آمدن کودک ۳۴۲
ذکر خنجر ۳۴۲
عاشورا در میان ترکمنها ۳۴۴
زبان و خط ترکمنی ۳۴۵

۳۴۵.....	پوشش مردان ترکمن
۳۴۵.....	دون
۳۴۶.....	چاکمن
۳۴۶.....	ایچملک
۳۴۶.....	کوینک
۳۴۷.....	شلوار
۳۴۷.....	کفش
۳۴۸.....	- لباس زنان ترکمن
۳۴۹.....	کلاه و روسربی
۳۵۱.....	کفش
۳۵۲.....	زیورآلات زنان ترکمن
۳۵۶.....	- فرش ترکمن و ویژگی‌های آن
۳۵۹.....	سوzen دوزی زنان ترکمن
۳۶۰.....	مضامین موسیقی سنتی ترکمن
۳۶۲.....	آل‌چیق ترکمن (اوی)
۳۶۳.....	غذاهای سنتی ترکمن
۳۶۴.....	قاوردماج چورک
۳۶۵.....	اسب ترکمن المانی دیگر از المانهای فرهنگی قوم ترکمن

قسمت هشتم: منطقه ۸ فرهنگی سیستان و بلوچستان

۳۷۹.....	بلوج
۳۸۰.....	پیشینه قوم بلوج
۳۸۲.....	بلوچستان در قرن اخیر
۳۸۳.....	ویژگی‌های قومی و ساختار اجتماعی بلوج
۳۸۴.....	خرده فرهنگ‌های رفتاری قوم بلوج

قسمت نهم: منطقه ۹ فرهنگی کرمان

۳۹۳.....	مقدمه
۳۹۳.....	منطقه فرهنگی کرمان در یک نگاه

قسمت دهم: منطقه ۱۰ فرهنگی مبحث اول: هخامنشیان

۴۰۱.....	مقدمه
۴۰۲.....	کوروش هخامنشی و ارائه مدل جدید از فرهنگ مدیریت در مقیاس جهانی با محوریت اخلاق
۴۰۴.....	فرهنگ شهر سازی هخامنشیان و پایتخت های اولیه
۴۰۴.....	روح هنر در عصر هخامنشی
۴۰۵.....	تأثیرات فرهنگی در آثار هخامنشی
۴۰۸.....	ویژگی های فرهنگی کتبیه بیستون
۴۱۱.....	تحت جمشید، نمادی دیگر از تفکر جهانی هخامنشیان ذیل تأثیرات فرهنگی
۴۱۵.....	مقبره کوروش المانی دیگر از فرهنگ عصر هخامنشی ذیل تأثیرات فرهنگی
۴۱۵.....	چگونگی تأثیر باع پاسارگاد بر فرهنگ باع سازی ایران و جهان
۴۱۸.....	نگاهی به جایگاه فرهنگی و اجتماعی زن در تفکرات، نمادها و نقوش عصر هخامنشی

قسمت دهم: مبحث دوم ساسانیان

۴۲۵.....	پیشینه فرهنگی و تاریخی ساسانیان
۴۲۶.....	فرهنگ و هنر شهرسازی، معماری و نقش بر جسته ساسانی

قسمت باز دهم: منطقه ۱۰ فرهنگی ایل قشقایی

۴۳۷.....	پیشینه فرهنگی و تاریخی ایل قشقایی
۴۳۸.....	موقعیت جغرافیایی
۴۳۹.....	تاریخ قشقایی ها
۴۴۱.....	وجه تسمیه قشقایی
۴۴۲.....	ساختمان سنتی ایل
۴۴۴.....	نگاهی به طرایف ایل قشقایی
۴۴۴.....	طایفه دره شوری
۴۴۴.....	طایفه فارسی مدان
۴۴۴.....	طایفه کشکولی بزرگ
۴۴۴.....	طایفه کشکولی کوچک
۴۴۵.....	طایفه عمله
۴۴۵.....	اسلام نامگذاری تیوه ها
۴۴۶.....	خان

۴۴۷.....	ایلخان.....
۴۴۷.....	ایل بیگی.....
۴۴۷.....	کلانتر.....
۴۴۸.....	کد خدا.....
۴۴۸.....	ریش سفید.....
۴۴۸.....	کروج قشقاوی‌ها.....
۴۴۹.....	زمان و تعیین وقت کروج.....
۴۴۹.....	ترتیب حرکت ایل.....
۴۵۰.....	اوضاع اقتصادی ایل قشقاوی.....
۴۵۱.....	کار و پیشه مردم ایل.....
۴۵۳.....	مذهب و اعتمادات.....
۴۵۳.....	زبان.....
۴۵۳.....	بوهون (چادر).....
۴۵۵.....	پوشک.....
۴۵۷.....	غذای مردم ایل.....
۴۵۸.....	اعیاد و جشن‌ها در ایل قشقاوی.....
۴۵۹.....	نمونه‌هایی از به سوگ نشستن قشقاوی‌ها.....
۴۶۰.....	علاقیق، عادت‌ها و سرگرمی مردم ایل.....
۴۶۱.....	بازی‌های معروف قشقاوی.....
۴۶۱.....	وسایل سواری.....
۴۶۱.....	موسیقی.....
۴۶۳.....	چنگی‌ها.....
۴۶۳.....	ساربانان (دارگاهها).....
۴۶۴.....	رقص در ایل قشقاوی.....
۴۶۵.....	ادیبات فولکلور ایلی.....

فصل پنجم: جشن و قدمت آن در فرهنگ ایرانی

۴۷۳.....	معنا و مفهوم جشن به استناد متون کهن و فهرست بهترین جشن‌های ایرانی.....
۴۷۴.....	جشن مهرگان.....
۴۷۴.....	جشن شب یلدا.....

چگونگی تقارن تولد عیسای پیامبر با تولد مهر.....	۴۷۵
- جشن سده یا آتش	۴۸۹
- اهمیت کشف آتش و نقش آن در پیشرفت های بشر	۴۹۷
- جشن چهار شبه سوری.....	۴۹۹
- جشن نوروز.....	۵۰۱
- چگونگی پیدایش نوروز از نگاه اسطوره و علم	۵۰۳
- بازگشت حاجی فیروز	۵۰۵
- هفت سین، هفته	۵۰۷
- سوم نوروز، چهار شبه سوری	۵۰۹
- رد پای نوروز ایرانی در مصر	۵۱۶
چند نمونه از خصلت های خوب فرهنگ ایرانی از نگاه سیاحان خارجی	۵۱۷
- حفظ حرمت	۵۱۷
- همکاری و نوع دوستی	۵۱۸
- سطح بالای دانش عمومی ایرانیان	۵۱۸
تأثیر فرهنگ ایرانیان بر مغرب زمین بعد از رنسانس	۵۱۹
اطلاعات اجمالی پرامون نحوه انتخاب و به کار گیری منابع تاریخی:.....	۵۲۵
فهرست منابع و مأخذ.....	۵۲۷